

Yö-
KEHRÄÄJÄ.

EINO LEINO

HELSINGISSÄ
Kustannusosakeyhtiö Ota

P. H.

YÖKEHRÄÄJÄ

STOKERMAN

YÖKEHRÄÄJÄ

RUNOJA

KIRJOITTI

EINO LEINO



HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA
1897.

YÖKELIÄ

RIIKKI

1897

1897



Helsingissä,
Päivälehdten kirjapainossa,
1897.

Sisältö:

	Siv.
Yökehrääjä	1.
—————	
Proloogi I—III	3—20.

I.

Kalevalan kankahilta.

Marjatan laulu	23.
Vellamon neiot	26.
Lemminkäisen äiti	29.
Pohjan neien kuolo	31.
Kiputytön laulu	34.
Sukkamieli	36.

II.

Mieron tiellä.

Maantiellä	41.
Pihlajan alla	44.
Ma oon kuin aalloilla pursi	47.

	Siv.
Huonoa seuraa	49.
Sonetti Leilalle	51.
Soutelemassa	53.
Kuin musta ja valkea	53.
Tai en itkis ollenkaan	59.
Kadotettu ystävä	61.
Jo loppuvi öljy	65.
Mierolaisen joulu	66.
Samettisilmä	70.
Eräälle ystävälleni	72.
Metsään nukkunut	74.
Joutotyötä	76.
Hatara sydän	79.
Yö	80.
On munkin rinnassani hongat huojuneet	82.
Ma uneksin	84.
Kuvernöörin koira	86.
Kompia I—II	89.

III.

Hämärissä.

Elä itke impeni nuori	92.
Ne silmät ne onnea sähköivät	93.
Minun mieleni oli kuin lampi	94.
Sun äänesi milloin se säteilee	96.
Oi, istuos impeni tänne	97.
En tiedä, miks sua pelkään	99.
Mikä on laulu lainehilla	100.
Hän kulkevi kuin yli kukkien	101.
Leikitääkö? Leikitään	102.
Olin kulkenut kukkaistarhat	103.
Oi, suljehan silmäsi sirkkusein	105.
Nuku hetkinen impeni nuori	106.

	Siv.
Oi, muistatko vielä sen virren	107.
Hyi, kuinka sa impeni hymysit noin	108.
Sa kuuletko laulua kummaa	109.
Katsokaamme kauvan näin	111.
Kuin kilpaa kulkuset soivat	112.
Hän onneton rannalle uinui	113.
Näkinkengät ne rannalla karskui	114.
Vait! Hän nukkuvi	115.
Elä pelkää impeni armas	117.
Näin pääni kun helmahas painan	118.
Sua katselen silmin ma huikaistuin	120.
Jo lapset laivoja veistää	121.
Oi poimikaamme, oi poimikaamme	122.
Sua lemmin kuin soutava sotka	123.
Yöperhonen nuori se nukkui	124.
Emo etsien huoneesta huoneesen käy	125.
Miks tuli mun äkkiä kylmä nyt	127.

IV.

Metsätorpparin lauluja.


Metsätorpparin laulu	131.
Terve, luonto!	133.
Hanget soi	135.
Aamun toivossa	137.
Tälläpä pojall' on	139.
Tuntemattomille tutuille	141.
Päivän laskiessa	145.
Salojärven joutsenet	148.
Elkää te rikkahat!	152.
Legenda	154.
Nuorten usko	156.
Erakon hämmästys	158.

V̄.

Kesämuistoja.

	Siv.
Metsäpuro	163.
Aamutunnelma	165.
Soita somer, helkä hiekka!	166.
Kuusi ja lähde	168.
Kuljin kerran läpi honkaholvin	171.
Kylätiellä	173.
Miksi suree kummun kuusi?	174.
Syystunnelma	176.





Yökehrääjä.

*Istuin ma illalla yksinäni,
kuulin ma hyrinän sydämestäni.*

*Mikä siellä hyrisevi ainiaan? —
Neitonen rukkia polkevi vaan.*

*Istuin ma illalla aatteissani,
kuulin ma laulua kupeeltani.*

*Kuka siellä laulavi ainiaan? —
Kuolema neitoa kutsuvi vaan.*

*Istuin ma illalla yksinäni,
kuulin ma itkua sydämestäni.*

*Kuka siellä itkevi ainiaan? —
Impi se itkevi vapauttaan.*



Proloogi.

Suomen nuorille sepoille

omistettu.



I.

Yöllä syntyi Ilmarinen,
seppojen suvun kuningas,
se syntyi sysimäellä,
kasvoi hiilikankahalla
vaskinen vasara vyöllä,
käsissä käverät pihdit.

Katsoi kahta kämmentänsä,
arvelee, ajattelevi:

Miks nämä minulle luotu,
mitä varten vastuksiksi?

Läksi kontion kotihin
kuoman mieltä kuulemahan.
„Saattaako setä sanoa
miks nämä minulle luotu?“

Ukkokarhu uksen eessä
simoa siretti juoda
kultaisesta kannusesta,
sarkasta hopehisesta,
katsoi kannun uurta myöten,
vantehen väliä myöten, —
äkkäsi tulijan oudon,
kirposi kädestä kannu,
sima vieri suun sivutse:

„Ohoh sinua kuoma kulta,
kyll' on kynsiä sinulla!“

Sanoi seppo Ilmarinen:

„Kynnet on kyynärän pituiset,
vaan en tiedä, enkä taida,
kulle työlle työnteleisin,
mille tenhoisin teolle —
saattaisko setä sanoa?“

Vaari vastahan vihelsi:

„Oisihan talossa työtä,
kun oisi tekijä toinen!“

Kovin oot koivilta kapea,
ylen laiha lantehilta,
pää suuri, suu supukka,
iho ilkeän värinen —
lähde toisehen talohon!“

Läksi seppo läylimielin
kangasta kävelemähän,
läksi työtä etsimähän,
tekemistä tietämähän;
hiuka sousti sormen päissä,
nälkä suolia näversi.

Niin saapui suden kotihin.
Suden akka orren alla
kirnusi kesäistä voita
kultaisessa kirnusessa
männällä hopehisella —
työntyvi sisähän seppo,
yli kynnyksen kysyvi:
„Oisiko talossa tässä
työtä tehdä tyhjän miehen?“

Akka kiljas, kirnu kaatui,
lapset parkasi pahasti,
ukko uunilta tomahti
koivuhalko kainalossa:
„Ken olet kurja mieronkierto —
mikä mies, mitä sukua?“
Sanoi seppo Ilmarinen:
„En tiedä sukuni tietä,
en isoa, en emoa,
tuolla honkien humussa
synnyin mä sysimäellä —

etsisin elosijoa,
asuinpaikkaa anoisin.“
„Ei ole talossa tässä
suurusta suvuttomalle,
tokko erkanet, elikkä — !“

Läksi seppo läylimielin
kangasta kävelemähän,
emoansa etsimähän,
tietämään sukunsa tietä;
suupieltä suru vetävi,
murhe mieltä mustentavi.

Kysyi puilta, pensahilta,
kuulusti ahon kukilta,
tutki ilman lintusilta,
kysyi maan matelijoilta,
eikä löytänyt emoa,
ei tavannut taattoansa.

Niin tuli ketun kotihin.
Repolaisen renkipoika
tervasi lylyä tiellä
ehtiäksensä erähän
illalla isännän kanssa;
katsoi tielle ja — kavahti
kannon päähän huutamahan:
„On tulossa outo miesi,
kumma kulkija kylältä,

mies kapea, kaksijalka,
tassut kaikki tuota pitkät!“

Repo kuuli rengin huudon,
luuli jo tuhon tulevan,
jousen vaarnalta varusti,
savuna pihalle saapi:
„Seis! Seiso henkesi uhalla!
Mikä mies, mikä asia?“

Sanoi seppo Ilmarinen:
„Mikä lienen miehiäni!
Liekö sotka suolle saanut,
vai rauku vesirajahan,
ilves tehnyt iljenelle,
suokurki sulalle maalle —
oon emoa etsimässä,
taattoa tavottamassa.“

Repo vastahan remahti:
„Ei ole sukua sulla
tämän ilman kannen alla!
Min' olen metsän henkiherra,
veen riistan verolle viejä,
saukon kummi, mäyrän kuoma,
ylikaitsija kanojen;
tunnen kaikki tuulen karjat,
maan kävijät, tien tulijat,
jalan neljän juoksevaiset,

siiven kahden kantamaiset —
kaikki on kirjoissa minulla,
kaikki mulla muistossani.
Ei siellä oo sinun näköistä!“

Selitellä seppo koitti:
„Minkäpä minä osannen,
kun olen kerran tänne luotu,
syntynyt sysimäelle“ —
„Sin' olet syntynyt luvatta,
lurjus, vastoin maan lakia —
kursi tiehesi, tahikka —!“

Läksi seppo läylimielin
kangasta kävelemähän;
pilkaten puut puheli,
kukat viittoi vilkusilmin,
oravat osoittelivat,
linnut lennosta ivasi
angervon avuttomuutta,
heimotuutta herjan lapsen.

Astui seppo allamielin,
itkuvirttä vieritellen,
astui päivän järven päitä,
toisen vaaroja vaelsi,
niin päivänä kolmantena
suo suuri etehen aukes.

Astui seppo allamielin,
orvon virttä vieritellen :
„Kun oisin syntynyt sudeksi,
taikka karhuksi kasunut,
oisi turkki tuulissäällä,
koti ois kovalla säällä,
kodissa korea liesi,
liedellä punainen loimo,
emo lieden liepehellä,
minä itse emon sylissä —
ja minun sylissä onni!“

Jo väsähti väki sepolta,
uupui jo urohon voima,
vaipui mies maan varahan,
tuskissansa turpehelle,
otsa suohon, suu norohon,
rinta rimpeä halaten.

Lauloi rauta rahkan alta,
soi suosta teräksen soitto :
„Kussa viivyt maan kuningas,
raudan ruhtinas väkevä,
joudu joukkos johtajaksi,
valtasi vapahtajaksi!
Tääll' on miehet miekka vyöllä,
sota-orhit ohjaksissa,
pyssyt on pamahtamassa,

torvet on torahtamassa,
kun vaan saapuisi kuningas,
sois käsky sotien herran!“

Jo tunki sukunsa seppo,
tiesi työnsä työn hakija,
kimmahdi kohoksi maasta,
viskasi vasaratansa,
tuli suihki suonen päissä,
koski rinnassa kohisi,
voiton tuli, voiman koski,
kutsumus kuningastöiden.

Kohotti kätensä seppo
kohti kuusten korkeutta,
vannoi maalle valan ikuisen,
sanan Luojalle lupasi:

„Tahdon ma takoa ilmi
luonnon voimat maan lumosta,
herättää vesien henget,
ainehet norojen alta,
tahdon tehdä maan hyväksi,
manteret hymyväiksi,
lehdot leivän kasvaviksi,
pelloiksi petojen korvet,
tahdon taivahan takoa
yli maani onnellisen,
taivahalle tähtikehrät,

kuut, otavat, päivät kummat —
tahdon luoda luonnon onnen
oman onneni heraksi!“

Näin se vannoi vanhin seppo,
vannoi ruhtinasvalansa.

II.

Kimposi kipunat yössä,
kuului kalske kukkulalta.

Mikä on korvessa kohina,
tuli vuoren tutkaimella?

Seppo taivasta takovi,
ilman kantta kalkuttavi.

Kelle taivasta tekevi,
kelle kuita kuumentavi?

Taatollensa taivon kantta,
Luojaallensa lunnahia.

*

Kimposi kipunat yössä,
kuului kalske kukkulalta.

Mikä on pajassa pauke,
välke honkien välillä?

Taatto kruunua takovi,
Luoja luopi valtikkata.

Kelle kruunu kultalehti,
kelle valtikka väkevä?

Kruunu maan kuninkahalle,
valtikka sepon suvulle.

*

Kimposi kipunat yössä,
kuului kalske kukkuloilta.

Mikä on jyske maan navoilla,
ilmassa sakea sauhu?

Sepot vuorilla sotivat,
sepon lapset laaksomailla.

Miksi, on meteli maassa,
sota veljesten välillä?

Kruunusta perintöriita,
veljesvaino valtikasta.

III.

On luonnon loitsut ilmi luotu,
on herätetty henget maan,
on tuli pilven päältä tuotu
ja vuorten voimat piilostaan,
on aalto vanki ja tuuli työssä
ja koski toivoja tottelee
ja pyörät laulavi laakson yössä
ja paljat säihkyen säestelee --
Mut missä, missä on onni?

Maa kaikki meille verokuormaa kantaa
ja laaksot viljaa lakoa
ja metsä riistaa meille antaa

ja meri suolaa sakoaa.

Vain meille varttuvi varsakarjat
ja uuhten villat ne uhkeaa,
vain meille nousevi noron marjat
ja kukat kummulla puhkeaa —

Mut missä, missä on onni?

On vuoret puhkaistu ja radat raattu,
on vesi viitottu ja auki maa
ja porraspuut on poikki soiden kaattu
ja yhteen kaupungit ja kansat saa.

Kas, kuinka haahdet ne merta halkoo
ja venhot virtoja vilisee,
kas, kuinka tanssivi täällä talkoo
ja tuolla kulkuset kilisee —

Mut missä, missä on onni?

Me oomme tehneet talot suuret, laajat
ja kodit kaunihit kaartaneet,
me oomme lyöneet maahan malmivaajat
ja paadet seiniksi saartaneet.

Ne liedet kylmät me lämmitimme,
me suojat valkeiksi valaistiin,

me salit korkeat koristimme
ja palkit pehmeiksi peiteltiin —

Mut missä, missä on onni?

Me oomme tehneet Herran temppeleitä,
maan lunnahia maksaneet,
me oomme kilvan käyneet kirkkoteitä
ja uskollemme uhranneet.

On alttarit noussehet ympäri maan
ja kaikunut kansojen kuoro,
ja lempi on ilnahan leimunnut vaan —
nyt tullut on *ihmisten* vuoro!

Uus aika koittaa, uusi kannel soi,
uus tuuli käy, uus huomen huminoi,
se veljeyttä yli vetten soittaa,
se kaikuu rakkautta rantamille,
se heikot herättää, se vahvat voittaa,
se kantaa ilon viestin ihmisille:

Maan päälle, tänne, taivas takokaamme!
Niin kaikki kuninkaita olla saamme!

Se taivas kaunihina kaartuu kerran,
kun kansat merten yli kättä lyö,
kun joka mökkiin paistaa päivä Herran,

kun joka lapsi lemmen leipää syö,
ja itse Luoja jättää taivahansa,
käy alas onnen kruunu otsallansa
ja jokaisell' on joulu rinnassansa,
ja väistyy maasta vihan, vainon yö.



I.

Kalevalan kankahilta.

Siell' on maata kyntäjällä,
vettä viljoin soutajalla.



Marjatan laulu.

Keinutan kehtoa, laulatan lasta
vaulussa vemmelpuun.
Nukkuos tähtiä katselemasta,
vaipuos kuusia kuuntelemasta,
uinuos äitisi lauleluun,
keinuhun vemmelpuun!

Harva on soimi ja hieno on loimi
kuurassa kiiltävi maa.
Lämmitä lempi, äityen lempi,
varjele lastani valkeaa!

Ihmiset emollesi kantavat kaunaa.
Saanut en kylpyä, saanut en saunaa.
Pysty on kulkea pyytäjän tie —
sulleko loivempi lie?

Harva on soimi ja hieno on loimi,
kylmä on yö kuni sois.
Hengitä halla, kohtalon halla,
hengitä orponi onneton pois!

Nukkuos äityen nurmilintu,
tuuti, tuuti lulla!

Uinuos pakkasen untuville,
armahille, harmahille,
painuos yöhyen parmahille —
tais jo Tuoni tulla?

*

Miksi et nuku oma kukkani, rukkani?
Itket — kylmäkö koski?
Kylmäkö on? —
Ihme! Lämmin on lapseni poski,
sulanut seimin on seinä,
allasi, allasi angervon
kuumana huokuva heinä.

Kas, mikä kajastus päälläni päilyy? —
kas, mikä sajastus seinällä häilyy? —
Seimen päällä on tähti,
tummempi päivää, kirkkaampi kuuta,
selvempi, suurempi tähteä muuta —
Luojako lähetti tähden sen
suojuks lapseni valkoisen?

*

Keinuos kehtoni vemmelpuinen,
tuuti, tuuti lulla!
Tuutios lapseni tuiretuinen,
armahuinen, naurusuinen,
tuutios rinnoille rakkauden —
tais jo Unetar tulla?





Vellamon neiet.

Soutakaa, soittakaa
ihmislapset vaan!
Täällä huolet haihtuu,
vaahdoks surut vaihtuu,
nuoret riemut nuoren rinnan
täällä pulppuaa.

Laskekaa, laulakaa
ihmislapset vaan!
Tuuli, laine laulaa,
taivas merta kaulaa --
kultakatto Ahdin linnan
tuolta pilkoittaa.

Leikkikää, leikkikää
ihmislapset vaan!
Sinne käypi tiemme,
sinne teidät viemme
Vellamoisen vierahiksi
Ahdin linnahan.

Lempikää, lempikää
ihmislapset vaan!
Siellä kullat välkkyy,
helmet, päärlyt helkkyy,
siikasier siskosiksi
sinne joutukaa!

Nauttikaa, naurakaa
ihmislapset vaan!
Untuvaiset vienot,
höyhenpatjat hienot
helmahansa hempeähän
siellä odottaa.

Uinukaa, uinukaa
ihmislapset vaan!

Tuuli, laine laulaa,
taivas merta kaulaa —
siin' on linna, matka tähän
päätyä jo saa.





Lemminkäisen äiti.

Tuima on tuuli ja pimeä on taivo,
suuri on ulapalla aaltojen raivo.

Lahti on tyyni ja selkeä vaan.

Kussa mun kotkani kulkeekaan?

Joudu jo kotihin ja lentosi heitä!

Taikka jo ajeletkin aaltojen teitä,
poikani pieni ja hentoinen.

Lahti on tyyni ja rauhainen.

Heitä jo haukkojen sotakisat kerran!

Kustapa löytänet itsesi verran,
poikani suuri ja kaunoinen?

Lahti on tyyni ja rauhainen.

Anna jo pääskyjen rauhassa lentää!
Tuostapa emollesi surusanat entää,
poikani synkeä, syyllinen.

Lahti on tyyni ja rauhainen.

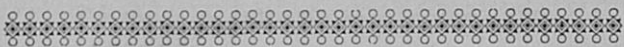
Ihmiset pahaks sinut parjaavat mulle —
paha lienet muille, mut hyvä olet mulle,
poikani lempeä, puhtoinen.

Lahti on tyyni ja rauhainen.

Ulkona ulapalla myrskyt ne pauhaa,
täällä on lämmintä, täällä on lauhaa.
Lahti on tyyni ja selkeä vaan.

Laske jo lahtesi valkamaan!





Pohjan neien kuolo.

Se musta lintu lens puusta puuhun,
lens Imatran rannoilta Ruijan suuhun.

Näin saapui murhe se matkallaan
myös Tieran mökkihin matalaan.

Hän istui saunansa kynnyksellä
ja kannel polvilla helisi hellä.

Kun kukkui kuudessa lintu kumma:
Jo Pohjan neien vei Tuoni tumma.

Niin värähti oudosti vanhan mieli,
niin kajahti kummasti kannelkieli.

„On aika laata jo laulamasta.
Jo katosi kauneus Kalevalasta.

On suurten sulhojen aika poissa,
on laulu kuollut ja murhe koissa.

Hän paistoi päivänä talvi-öissä,
hän kuulti kullassa, kirjovöissä.

Hän tuoksui tuomena tanhualla
ja urhot leikki sen lehvän alla.

Hän kukki kumpuna Suomen suossa,
hän lauloi koskena laakson vuossa.

Nyt syys on maassa ja sydämissä
ja kansa kaipion kyynelissä.

On suurten sulhojen aika poissa,
on laulu kuollut ja murhe koissa.“

Näin äänin murtuvin laulaen
hän ripusti naulahan kantelen.

Ja kuusi huokas ja humisi tuomi:
Nyt Pohjan impeä surevi Suomi.





Kiputytön laulu.

Jyrise Tuonelan tumma paasi,
järise vaivojen vaara!
Jauha kaunoja katkeroita,
surujen, tautien talkkunoita,
keitä ailutten atrioita
valtojen valiopöytään!

Vilise Tuonelan virran vuoksi,
kohise kolmikopru!
Tuo'os tuskien tähkäpäitä,
rikosten viljoja, rinnan jäitä —
kohta juodahan Häijyn häitä
Tuonelan kosken alla.

Kohta jo täysi on Tuonelan paasi —
karpio, kahmalo vielä!

Silloin se paatero paukahtaa,
tuskien vaahtohon vaipuvi maa,
kuolema kutsua kansat saa
Tuonelan immen häihin.

Jyrise Tuonelan tumma paasi,
järise vaivojen vaara!

Jauha kaunoja katkeroita,
surujen, tautien talkkunoita,
keitä ailutten atrioita
valtojen valiopöytään!





Sukkamieli.

Kaks istui palolla paimenta,
yks verevä, toinen vaalea.

Se verevä se soitteli torveaan,
se vaalea vaieten istui vaan.

Niin saapui kolmas ja kaukaa huus:
„Hei, veikot, hei, mull' on sanoma uus!

Tuoll' äsken mä Sukkamielen näin,
kun astelin aamunkoittohon päin.

Hän oli niin viehkeä varreltaan
yli kunnahan korsien kulkeissaan.

Sinikellot soi hänen silmistään,
katinkullat kuulteli päällä pään.

Ja kun hän kulki, niin, aatelkaas,
hän viittas mulle ja viittas taas!“

Näin kolmas se haasteli riemuiten.
Ja kaiholla kuuli se verevä sen:

„Ken miekkonen näkis hänet kerrankaan!“
Se vaalea vaieten istui vaan.

Se vaalea istui itkien.
Hän oli jo nähnyt immen sen.



II.

Mieron tiellä.



Maantiellä.

Yksi tuli sieltä ja toinen tuli täältä,
idästä, lännestä, pohjan päältä.

Yksi tuli hevosin ja välkkyvin valjain,
toinen tuli kävellen ja kyynärpäin paljain.

Eri oli matka ja eri oli määrä,
kellä oli oikea, kellä oli väärä.

Maantien varteen me yhdyimme yössä,
siinä oli toiset jo tulenteon työssä.

Kohta me istuimme veljien lailla
ympäri valkean, huolia vailla.

Sanaleikit lensi ja eväsviinat kulki,
toisen suu jo odotti, kun toinen suunsa sulki.

Yksi tiesi kertoa kevätuuulten mailta,
toinen taisi tarut Lapin tunturin lailta.

Tuo tiesi lännestä sotasanat uudet,
tämä idän impien kuvas ihanuudet.

Toisen suu jo odotti, kun toinen suunsa sulki.
Otava se kääntyi ja yön hetket kulki.

Metsä oli pimeä ja tie sumuvyössä.
Ääneti tulehen me tuijotimme yössä.

Minkä tuli mielehen vielä emovainaa,
minkä mieltä yhä muisto murhien painaa.

Yksi mietti kavaluutta ystävän armaan,
toinen suri syksyä sydämensä harmaan.

Orpo itki emoa ja murhamies rauhaa,
kaikki kaipas kotia ja lapsuutta lauhaa.

Ei ole suuri apu mieron nuotioista,
toista puolta polttaa, kun jäätää jo toista.

Metsä oli pimeä ja tie sumuvyössä.
Ääneti tuhkaan me tuijotimme yössä.





Pihlajan alla.

— „Miks äkkiä vaikenit, impyein,
miks silmäsi kyynelöi?
Mikä pilvi peittävi päivyein,
mikä onnesi ontoks söi?
Kas, kuinka kukkivi kaunis maa
ja laulavi leivonen
ja kuinka pihlaja tuoksuaa —
sinä vain olet murheinen!

Sa oothan umpussa nuoruuden
ja rintasi raikas on
ja elämä viittovi hymyillen —
siis olkosi huoleton!

Ja jospa huolien häivä vois
sun taivosi synkistää,
sen paistais lempeni päivä pois
ja taas olis suukkossää.“ —

— „Ma muistin syksyä synkeää,
kun harmaja taivas on,
kun nurmen kukkaset peittää jää
ja metsä on lauluton.
Ma elämän syksyä aattelin,
kun harmaja taivas on,
kun poiss' on poskien ruusutkin
ja ääni on soinnuton.

Ja syksyn-synkeä aatos tuo
se hiipi mun rintahain:
Lie silloin jäässä jo lempes vuo
ja tuntehes tuhkaa vain.
Sa lemmit säihkyä silmien
ja ruusuja poskipään,
kun niiden näät sinä kuollehen,
kuin käynevi lempes tään?“ —

— „Oi, ällös itke mun armahain!
mun Ainoni armainen
nyt kukkivi lempeä tuoksuttain
kuin pihlaja keväinen.
Sen tuoksuja hengin mä vallaton
ja kukkia poimin vaan,
kun taivas siintävä, kuulas on
ja nuori on nurmi maan.

Niin, talvi saapuvi kerran kai
ja kukkaset kuolla voi,
mut pihlajassapa talvellai
taas tilhien laulu soi.
On sorja kukkiva pihlajapuu,
mut sorjempi marjassaan,
kun kylmä, kuollut on luonto muu
ja poissa on marjat maan!“ —





Ma oon kuin aalloilla pursi —

Ma oon kuin aalloilla pursi
jo puoleksi täyttynyt.
On ulkoa ulapan laulu
sen tunkenut sisähän nyt.

Ne ulapat toistahan etsii,
ne toistahan toivoelee
ja läpi mun purteni laidan
ne suukkoja suihkaelee.

Ma päivät pumpussa seison,
yöt valvon ja mittailen,
ja tuskasta vavisten tutkin
ma pohjia sydämen.

Yhä vaan mun venhoni vaipuu,
yhä nousevi sydämen yö —
Oi, kohta ne yöt jo yhteen
yli purteni haudan lyö!





Huonoa seuraa.

Sill' lohtua tarjona kyllin on,
joka lempensä multahan peitti,
se ei ole orpo, ei onneton,
jonka ystävät yksin heitti;
voi seestyä lientynyt onnen koi
ja syttyä toivojen karsi
ja lippunsa vieläkin nostaa voi,
jos tuulessa katkesi varsi.

Mut silloin vast' olet onneton
ja mielesi vasta on musta
ja riemusi, rauhasi mennyt on

ja löydä et lohdutusta,
kun maailman touhussa hetkeks ees
saat yksin jäädä sä illoin
ja huonohon seurahan joutunees
sinä inholla huomaat silloin.





Sonetti Leilalle.

Mua syytät Leila siitä, ett'en laula
kuin muutkin lempiväiset immestään,
vaikk' ennen niistä lauloin yhtenään
ja sullai silmät on ja suu ja kaula.

Ja väität, etten sua lemmikkään
ja tuhkana on tunteheni taula
ja että löyhä lie sen lemmen paula,
mi aina ihannoi vain itseään! —

Ei taide taivon päivää luoda saata,
vaikk' kyllä tähden. Siks se kuvaa ain
vaan päivän heijastuksia ja maata.

Ma ennen kyllä lauloin neitojain,
mut sinun eessäs täytyi laulun laata
ja itseäni ilmi tuoda vain.





Soutelemassa.

Yli tyynen lampuen soudeltiin
suvi-illalla immen kanssa
ja silloin Laina se lausui niin
alas katsoen aatteissansa:

„En tahdo ma katsoa taivaaseen,
vaan katselen järven pintaan;
on aurinko astunut alle veen
ja laskenut lammen rintaan.

Ja päälläpä päivyen heijastuu
siell' untuvahattara hieno
ja rantaman lempeä lehmuspuu
ja ulpukan umppu vieno.

Niin, maailma aaltojen allakin on
ja maailma kaunihimpi.
Mut tiedätkö, miksi se kauniimpi on? —
Näin hiljaa haasteli impi.

Ja se soutaja vastasi huoahtain:
„Niin, neitonen armahainen,
vale kauniimpi paljasta totta on ain
ja tuo on valhetta vainen.

Ja siksipä nuoruus kaunis on
ja armas on kevään aika,
mut syksy ja vanhuus synkät on,
kun poissa on valheen taika.

Näät tuoksut ja laulut ja kukkaset
ja onni ja lempi ja nainen
ja unelmat, uskot ja toivehet —
ne kaikki on valhetta vainen.

Vain totta on halla ja myrsky ja mies
ja murhe ja murheen muisto
ja totta on sammunut toivon lies
ja lehdetön lemmen puisto.

Niin, ällös yllesi katsokkaan,
vaan peilihin lammen pinnan.
Siell' onnesi taivahat onkin vaan
ja rauha ja riemu rinnan.

Mut multa on haihtunut harhat nuo
ja kaunihit kangastukset,
on suljettu mulle jo taivas tuo
ja kiini on onnen ukset.

Olen heittänyt uskoja haaveineen
ja joutunut uskohon uuteen,
olen pyrkinyt, pyrkinyt totuuteen
ja saapunut — todellisuuteen.

Mut yksin en pyrkinyt, taistellut,
minä taistelin tuhanten kanssa,
ja saman on valkaman saavuttanut
koko aikani taistostansa.

Ja siksipä halla nyt hallitsee
ja kruunu on talven päässä,
siks sydämet syksy nyt vallitsee
ja tunne on järjen jäässä.

Ja siksi nyt toivo on turtunut
ja riemu on ruostehen syömä,
siks uskon muuri on murtunut
ja lempi on leinin lyömä.

Niin, ällös yllesi katsokkaan,
vaan peilihin lammen pinnan.
Siell' onnesi taivahat onkin vaan
ja rauha ja riemu rinnan.“

— „Sua luulenpa melkein pelkääväin —“
niin leikillä lausui Laina.

Ja se soutaja hymyten vastasi näin:
— „Suvi talvea pelkää aina.“ —

— „Mut etkö sä usko, ett' talvikin ain
toki pelkää kevättä juuri?“ —
„Niin, totuus valhetta pelkää vain
ja valheen valta on suuri.“ —

Niin leikki se lens kuni lempeä tuul'
yli öisen lampuen pinnan.
Suu leikkiä löi, hymys uhmaten huul'
mut yö oli pohjassa rinnan.

Ja sydänten yöstäpä pulpahtain
jo nyt kastehelmyet nousi;
ja ääneti impi se istui vain
ja vaieten soutaja sousi.





Kuin musta ja valkea —

Kuin musta ja valkea perho
yli kukkien yhdessä leijailee,
niin yhdessä riemu ja murhe
mun henkeni tuutua heijailee.

Kuin yhdessä yö sekä päivä
suvi-iltaman pilvillä karkeloi,
niin onnen aamu ja ilta
mun päiväni päärmä purppuroi.

Kuin kuolon ja elämän immet
syyskuutamon kullassa leikkiä lyö,
niin syksy mun sieluni yössä
jo kerkeän kevään kukkia syö.





Tai en itkis ollenkaan —

Tai en itkis ollenkaan,
rakentaisin majan vaan
niemen kaiskun kainaloon,
huojuvahan hongistoon.
Souteleisin, jouteleisin
lainehia lahden vaan,
salmen poikki verkot veisin,
paulat kautta korpimaan.
Siellä kanssa äityeni,
armahani, harmahani
eleleisin yksin vain
tuuditellen tuskiain;
Puhtehilla syksy-illan
lohdun langatkehrättäis,

kuuhut kultais pirtin sillan,
sirkat yötä ylistäis; —
hiljaa honkain huminoiden,
hiljaa lahden laulun soiden
äidin armaan sylihin
pääni raskaan painaisin,
hiljaa kulkis kutrejani
käden vienon viihdytys,
sammuis poltto poskiltani,
verten kiiman kiihdytys,
vaipuis aallot valtimoiden,
tyyntyis tyrskyt unelmoiden,
himon kosket hiljeneisi,
synnin häivät hälveneisi,
sammal surun lammen sais,
hanki syksyn hautoais.
Kuulla ehkä voisin noin
elon alku-äänet vienot,
pyhät, puhtaat, hellät, hienot,
niinkuin lasna, kulta-hasna,
kun ma äidin rintaa join.





Kadotettu ystävä.

On meitä kaksi lapsuusystävää,
hän toinen viero, puhdas, puron lainen
ja hento niinkuin kielo helmipää,
ma toinen rauhaton ja riehuvainen.

Me oomme kumpainenkin syntyneet
tuoll' lehtolahden tyynen rantamalla
ja kummun kuusta lasna kuunnelleet
ja leikkinehet rantakoivun alla.

Näin vierit vienot leikkivuodet nūo
ja lapsuus lensi niinkuin perhon lempi
ja koitti aavistusten aika tuo,
kun kevät kutsui, mutta umppu empi.

Jäi silloin lapsen leikit. Rintahan
sai kaihot, ennen oudot, kaukomielet,
ja häipyi ääret kotimaailman
ja soimaan alkoi uudet sydänkielet.

Ja kuuhut-öin, kun tunne siivet saa,
me lahdelmalla yhdess' unelmoimme
ja soutelimme taivaan rannan taa
ja tarinoita purren täydet toimme.

Kun vienot haave-yöt mä muistan nuo
ja leikit, venematkat, marjaretket,
ne sydämeen kuin sadekaaren luo
ja uudelleen ma elän lapsuushetket.

Ja silloin mietin aina: Miksi on
nuo ajat muisteloita vain nyt mulle,
miks en ma jäänyt kotilaaksohon,
vaan läksin kylätielle tarvotulle?

Hän kielsi kyllä, kielsi kyönelein
mua lähtemästä kodin lehtoloista,
mut tulta uhkui nuori sydämein
ja tahtoi taivasta ja maata toista.

Ma läksin. Hän se seuras. Maailmaan
näin kasvinkumppania kaksi kulki,
mut hetken aikaa oli käyty vaan,
kun toisiltaan he sydämensä sulki.

Ja ystävyuden ylle laski jää
kuin syksy-yönä lammen hyytää halla,
ei hyytäjää, ei hyytämistä nää,
mut aamull' aalto itkee ikeen alla.

Ma jouduin joutorahvaan tungokseen,
ma eksyin, outo, elon markkinoille,
ma takerruin sen kauppaturhuuteen
ja puutuin narrein pöytähaasteloille.

Pois niistä saada mua koitti hän
ja kutsui luokseen ilta-unelmoihin,
mut enää pauhinasta elämän
en joutanut, en malttanut ma noihin.

Näin erottiin ja moneen aikaan en
mä sitten kuullut hänen kohtaloistaan,
jos joskus satuttiinkin yhtehen,
niin tuntenut ei enää toinen toistaan.

Oi, jospa sovintoon taas ryhdyttäis
ja kaksin taasen ilta istuttaisi,
jos unten maailmoissa yhdyttäis
ja sointuun oikeaan jos sielut saisi!

Niin paljon, paljon meillä kummallai
ois toisilleen nyt kertomista uutta,
ois sulla tuoreet kotiviestit kai,
ja mulla elon huolta, katkeruutta.

Siis joudu luoksein Fantasia vaan,
siis istu vierelleni virren henki! —
Mut eipä ystävääni kuulukkaan,
lie elon myrskyt murtaneet jo senki.





Jo loppuvi öljy —

Jo loppuvi öljy mun lampustain.
Ulos ikkunan yöhön ma tuijotan vain.

Ma katson ja katson ja aattehet
ne lentää, ne lentää kuin kuplaset.

Ja kuplat ne kulkee ja kuplat ne käy,
mut ei minun onneni kuplaa näy.

Nään ikkunan yöstä ma itseni vain.
Jo loppuvi öljy mun lampustain.





Mierolaisen joulu.

Pois joulukuuset, kynttilät
ja riemulaulut lasten
ja äidin tortut lämpimät —
pois juhla onnekasten!

Tää päiv' on päivä sydänten
ja sisarusten silta,
tää päiv' on päivä rikasten
ja ilollisten ilta.

Mut meille mieron miehille
ja onnen kerjureille
on muiston musta juhla se
ja tuskan tuoja meille.

Nuo joulupuut ja kynttilät
ja lasten laulajaiset
ja äidin tortut lämpimät
ja annit armahaiset —

Ken niitä muuten muisteleis,
kun elon aallot pauhaa!
sen venhon merten meuru veis —
vain aallon all' on rauhaa.

Mut joulujuhlan tullessa
kun taiston aallot vaipuu,
niin on kuin rinnan pohjasta
taas nousis kaiho, kaipuu.

Ja on kuin huone kylmä ois
ja jäässä mieron liesi
ja on kuin hetken olla vois
taas lapsikin kentiesi.

Ja sydän pyytäis lämpöä
ees hiukan, oven suusta,
ja tekis mieli leikkiä
ja nähdä joulukuusta.

Mut suljetut on ovensuut
ja rinnat kiini meille
ja ikkunoista joulupuut
vain ilkkuu mieron teille.

Pois kaiho, kaipuu sydämen,
pois rinnan riemupouta,
taas tunnon päivä pilvehen,
taas rintaan talven routa!

Tää päiv' on päivä rikasten
ja ilollisten ilta,
mut meille mieron köyhillen
vain muiston musta silta.

Siis tulkaa, vanhat ystävät,
mun ainoat, mun armaat,
te syksyn tunteet synkeät,
te mieron katseet karmaat!

Ma myöskin kanssa tuttavain
tään illan tahdon olla —
ne saapuu, saapuu sadoittain,
ne joutuu joukkiolla.

Ne kasvaa, täyttää sydämen,
ne tuntuu tuhansilta —
tää päiv' on päivä rikasten
ja ilollisten ilta.





Samettisilmä.

Oi, sinä impeni samettisilmä,
neitoni kaurihinkatseinen,
miks on ilmehes arka aina,
aina käyt kuni säikkyen?

Puhdas tunto on pulmun turva —
niinhän vanhojen virsi soi —
kun ei rintoa rikokset paina,
kulkea kuoleman matkat voi.

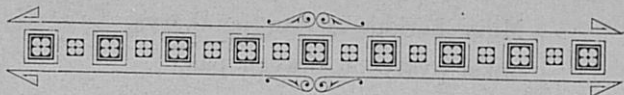
Vanhat on viisaat, vanhat on tyhmät,
maailma kuorehen katsovi vain:
Miks on perhosen pelko, jonka
kukkanurmelta kiini sain?

Miksi herkkä on jänösen korva,
miksi pysty on oravan pää,
miksi kaino on karitsan mieli? —
siks on impeni arka tää.

Pelkääät perhoni siipesi kultaa,
väistelet silmiä vainoojain,
katselet kyttää, kuuntelet nuolta,
lehden lentoa säikyt vain.

Oi, sinä impeni samettisielu,
kaunoni kaurihintunteinen,
kauvanko säilyt, kauvanko päilyt,
syöttinä silmien ahnaiden!





Eräälle ystävälleni.

Niin, yksinäisyys, surun ystävä
ja suurten aattehien äiti hellä,
sen läheisyys se on niin lämmintä
ja armas vierellään on viivähdellä.

Kun sydän synkkä, sielu rikki on
ja ilma ahdistaa ja elo painaa
ja uskon kukka kun on tuoksuton,
kun riemu vaipunut ja toivo vainaa. —

Voi, kuinka silloin ihmeen ihanaa
on käydä yksin, yksin talvi-öissä
ja nähdä eessään laaja erämaa
ja kauvas harhaella haavevoissä.

Niin suuri, tyyni siell' on hiljaisuus
ja elon aate kaikuu korkealta:
Työn rantamalla kasvaa rauhan kuus
ja hyve nousee murheen mullan alta.

Mut sulle, veikkoseni murheikas,
ma neuvon seuraa sekä — ilta-unta!
Sa erämaata kannat povessas
ja yötä, talvea ja talven lunta.





Metsään nukkunut.

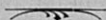
Ma oon kuin lapsi, metsään nukkunut,
mi hämyn tullen herää huudahtain,
mut pois on veikko, sisko hukkunut
ja huutohonsa vastaa kaiku vain.

Ei tiedä koito hän, mik' aika on,
ei tiedä miss' on koti, kussa tie.
Käy teitä kyllä kautta hongikon,
kun tietäis vaan, mi äidin luokse vie.

Niin jylhä, kaamea on korpi, huu,
niin kaikk' on hiljaista ja harmajaa,
ei tunnu tuulonen, ei liiku puu,
ja kuusten takaa peikot kurkistaa.

Ja lapsi itkee, juoksee, lankeaa
ja nousee, lankee, nousee jällehen.
Mut pien' on poika, suur' on metsämaa
ja kaukana on koti kultainen.

Ma oon kuin lapsi, metsään nukkunut,
mi hämyn tullen herää huudahtain,
mut pois on veikko, sisko hukunut
ja huutohonsa vastaa kaiku vain.





Joutotyötä.

Niin, nyt sen tiedän. Siellä jossakin
on laakson liepehellä linna suuri,
min ympärill' on puisto ihanin,
mut puiston kaiken kaartaa musta muuri.

Ja höyhenvuode hieno, uljas on
sen linnan suuren saliss' suurimmassa
ja Turkin matto peittää permannon
ja purppurat on joka ikkunassa.

Sen vuoteen untuvilla unelmoi
siell' linnan herra itse levollansa
ja kaukaa vieno, kaunis soitto soi
ja kummat yrtit tarjoo tuoksujansa.

Hän polttaa hienoimpata Havannaa
ja silmin seuraa savukiehkuroita,
näin milloin pyörylöitä puhaltaa
ja milloin huviksensa rikkoo noita.

Hän haaveksii ja katse harhailee
ja sulaa kauvas kaihon autereeksi;
hän varmaan tehdä jotain aikonee,
mut vielä saa ei sitä päättäneeksi.

Mut aika vierii, hetket lentävi
ja yhä tuumii linnan herra tälleen;
ja loppunut kun yks on sikaari,
hän toisen ottaa — sekä tuumii jälleen.

Miks ei hän päätä? Miksi aikansa
näin turhaan tuhlailee hän patjoillansa? —
Sht! Hiljaa! Hän on itse Jumala
ja linna tää on hänen taivahansa.

Hän aikonee kai nousta toimimaan
ja tehdä kohta oikein miehentöitä,
mut niitä miettien hän joutessaan
vain puhaltelee ihmis-ympyröitä.

Mut päivät, viikot kulkee kulkuaan
ja sadat vuodet samoo niinkuin hetki
ja samoin tuumii taivaan Herra vaan
ja samoin lentää savupyörösetki.

Kai jotain aikonee hän parempaa
ja miehentöitä häll' on mielessänsä.
Mut miks ei päätä hän? Miks ei hän saa
jo kyllin tästä lapsenleikistänsä?



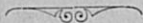


Hatara sydän.

Voi, voi sinun sydäntäsi, tyttöparka,
ja voi mua onnetonta,
kun sydämesi ikkunat aina on auki
ja niitä on liian monta.

Minä myös olen ollut kerran siellä
ja istunut illan ja toista.
Mut huu! sitä vetoa ja prrr! sitä tuulta —
en, en ole nähnyt mä moista.

Ken ei usko, se käyköhön koittelemassa,
ja minä en käske, en kiellä, —
mut sitä minä ain olen ihmetellyt,
miten itse sa tarkenet siellä.



„Oi nukkuos poikani nuori, se on laulua lahden
vain,
se untas tuutia tahtoo kuin, muistatko, muinoin
ain.“

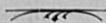
— Älä lähde äitini vielä, sa näätkö silmiä yön?
Ne etsii, ne väijyy, ne vaanii — niin synkkä on
lapses syön.

„Oi nukkuos poikani nuori, ne on tähtiä taivahan,
ne luonas valvoa tahtoo kuin entis-aikahan.“

— Älä lähde äitini armas, kas tuossa on koura
jo yön!
Se poikas temmata tahtoo — niin synkkä on
lapses syön.

„Oi nukkuos poikani nuori, se hongan on oksa
vaan,
mi ulkoa kurkistaapi taas leikkikumppaniaan.“

— Niin kaikk' oli ennen ehkä, kun puhdas oli
mun syön —
oi äiti, äiti, äiti, miks heitit mun helmahan yön?





On munkin rinnassani hongat
huojuneet —

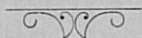
On munkin rinnassani hongat huojuneet
ja soinit soitto siell' on latvain lautuvain,
on munkin aatteheni nuorna nuojuneet
ja kerkät kertoneet on munkin tunnettain.

On munkin lehvilläni lempi istunut
ja onni laulanut on munkin oksillain,
on munkin latvassani kähkönen kukkunut
ja vanamot viihtyneet on minunkin varjossain.

Ois munkin rinnassani voima noussut näin
ja tullut tukkimetsä, vankka, vakainen.
Mut kirpos kipunainen yöllä metsähäin
ja sotasoihduks nous — ma itse iskin sen.

Nyt maa on mustana ja kangas karstana
ja onni, lempi nyt ne lentää ohi sen.
Mut sieltä täältä toki louhten lomista
nään jälleen nousevan ma nuorten virpien.

Ei nouse rinnassani enää, tiedän sen,
nyt humisten honkapuu, ei kuusi kukkapäin,
mut jospa joskus edes ehtooks vanhuuden
vois lemuta lehtimetsä minunkin mielessäin.





Ma uneksin —

Ma uneksin, että mun sydämeihin
oli kuollut ja kylmä mun tunteihin.

Ja sydäntä kuollutta tuudittain
minä maantien laidalla laulelin vain:

Ah, nuku mun nuori sydämen!
Olet aikasi valvonut armainen.

Tien kulkijat katseli kummissaan.
Niin nousin ja läksin mä vaeltamaan.

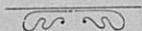
En tiennyt, kunne ma kulkisin,
mut kuljin ja hiljaa hyräilin:

Ah, nuku mun nuori sydämen!
Olet aikasi itkenyt armainen.

Kuin kauvan jo kulkuni kestänyt lie!
Ma toivon, jo kohta on lopussa tie?

Mut sydäntä kuollutta tuudittain
minä kuljen ja kuiskaten laulelen vain:

Ah, nuku mun nuori sydämen!
Olet aikasi lempinyt armainen.





Kuvernöörin koira.

Niin vakavan varmana istuvi hän
torin pielessä portillansa
ja kirkkoa, koulua katsastaa —
ja kaukaa kiertävi kansa.

Kas, silläpä sitä vasta turkkia on!
Ja entä sen paksua selkää!
Ja milloin ääni sen ärjähtää
koko kaupungin pennut pelkää.

Mut kulkurikoirat, ne hulttiot maan,
ne nostavat olkapäitä
ja syrjässä korvahan nuorempain
ne kuiskivat niitä ja näitä:

„On hänkin laihana laukannut
ja ulvonut meidän lailla
ja haukkunut, haukkunut näljissään,
mut haukkunut kahletta vailla.

Ja kaikkia niin sitä haukuttiin,
kuka vaan tuli vastahan tiellä,
oli kerjuri taikka kenraali —
sen vasta me tahdoimme niellä!

Mut silloin kuoli se Maaherran Fox
ja silloin meidät hän heitti
ja maaherran piikoja mairittain
hän jälkensä entiset peitti.

Näin Murre Murréksi se porstattiin
ja kun aamulla aateloitiin,
niin illalla isien mainehet jo
satavuosihin näyttää voitiin.

Nyt herroille häntää hän heiluttaa
ja kansalle karvoja nostaa
ja meihin kun tohdi hän koskea ei,
niin teille hän koittavi kostaa.

Mut älkää te pentuset peljätkö,
jos kuinka sen kiiltävi hammas,
kun Murresta vaan häntä muistuttaa,
hän lauhkea on kuin lammas.“

Näin hallit ne haasteli irvistäin,
mut mennä ja uskoa heitä! —
Kuka koskaan koirilta rauhassa
lie astunut arvon teitä?





Kompia.

I.

Merkillistä.

Kun sinä arvostelet sanahelmin ja kukkivin kielin
niin runoniekaksi sun luulevi kansa ja maa,
vaan kun lauluja laitat taas, sitä mieltä on kaikki,
että sä pohjaltas sentään kriitikus oot.

II.

Eräälle papille.

Ellei Eemil Martti pääse taivahasen kuoltuaan,
lihan siin' ei syytä ole, — henki häll' on heikko
vaan.



III.

Ḥämärissä.

„Mais où sont les neiges d'antan?“

François Villon.

Elä itke impeni nuori,
jos ystäväs pettikin.
Kun pääsi mun povelleni toisit,
niin laulun ma laulaisin.

Elä itke impeni nuori,
kuin kupla on ystävyys.
Kesän kukka on kahden liitto,
sen murtavi ensi syys.

Elä itke impeni nuori,
luo lunt' yli muistojen.
On talvi viisahan aika,
sain nuorna ma oppia sen.

Elä itke impeni nuori,
elo korpien kulkua on.
Kuin äitini töllin liesi
oma lempemme olkohon.

Ei liekit ne riehuis, ei roihuis,
vain lämpöä lauhaa lois,
ja kun hiilos se hiljaa riittyis,
niin aika jo unenkin ois.

Miks itkisit impeni nuori?
Sydän kylmä se kestävi vaan.
Mun kanssani kyyneles kuivaa,
käy iltoa odottamaan.



1.

Ne silmät ne onnea säihkyivät
niin hurjaa, hurmaavaa,
ne silmät ne riemua räiskyivät
niin kummaa, kumpuavaa.

Sun onnesko outo se säihkyi niin,
kun kukkana syntyä sait,
kun tulta sa heittelet tunteisiin
ja vallat on eessäsi vait?

Vai loistiko niist' oma onneni tuo,
jota eloni halki ma hain,
joka kutsuvi luo, joka käskevi luo,
mut kaikuna karkkovi ain?



2.

Minun mieleni oli kuin lampi
niin musta ja mutainen,
ei päivä sen pohjahan päässyt,
ei kulkija rannalle sen.

Opin ongelmat elämän taiteen,
mitä ympäri näin, sitä tein:
ivanauruin ma itkuni peitin,
runokukkasin kurjuutein.

Minun mieleni oli kuin sammal
yli aaltojen salaisten.
Sen kalvossa kanervat päilyi,
mut yö oli helmassa sen.

Ohi vaelsi valkea impi,
näki kukkaset kummat vain
ja hän lammelle laulaen riensi,
ei huolinut huudoistain.

Voi, impeni valkea, vieno!
Pian poimitut kukat on sen.
Mut kukkien alla on aalto
niin musta ja mutainen.



3.

Sun äänesi milloin se säteilee
kuin kirkkahan kiteen särmä
ja milloin se haavehin hälvenee
kuin nukkuvan nurmen härmä.

Sen sointua kuulin ma kummaksein
ja se syömeni pohjahan syöpyi,
se tuskalla täytti mun tuntehein
ja unteni vieraaks yöpyi.

Oi, itketä impi mun syöntäni ain
sinä tuskilla särmäisillä,
kun tuskani tummat sa verhoat vain
taas haaveilla härmäisillä!



4.

Oi, istuos impeni tänne,
niin annamme aatteen,
niin annamme aatteen lentää
yli vuorien, laaksojen.

Me lennämme lemmen siivin
kotiseutuhun kultaiseen,
mi yksin talvi-yössä
nyt nukkovi mökkineen.

Jos tehtäis tölli me sinne
ahon laitahan, alle puun,
ja illat istuttaisi
siellä valossa valjun kuun.

Siell' istuttaisi me illat,
huu, talviset illat nuo,
kun mökkiä kinokset kiertää
ja haavehet haamuja luo.

Sinä polkisit rukkia pientä,
minä verkkoa kutoisin,
ja joskus, viikkojen päästä,
tulis vieraskin töllihin.

Joko pelkäsit etelän perho?
Joko lähdemme lentämään
taas maille lemmen ja riemun
ja heitämme talven ja jään?



5.

En tiedä, miks sua pelkään,
kun näin sua katselen.
Minust' on kuin silmies yöstä
sois kaikuja kellojen.

Ne soittavat riemuhun suureen,
tai suurehen murheesen.
En tiedä, miks sua pelkään,
kun näin sua katselen.



6.

Mikä on laulu lainehilla,
 soitto aalloilla sorea? —
 Laiva aaltoja ajavi,
 häävene vesiä käypi. —
 Kenen on kulta kulkemassa,
 kenen on häätulet hämyssä? —
 Sirkan on vesillä venho,
 sirkan tuoma tuhtopuulla.
 Kuka on kulta heinäsirkan? —
 Lepinkäinen leppälintu.
 Minne matka miekkosien? —
 Saarelle selälliselle,
 terhenniemen tanterelle.



7.

Hän kulkevi kuin yli kukkien,
hän käy kuni sävelten siivin,
niin norjana notkuvi varsi sen,
kun vastahan vaiti ma hiivin.

Ja kunis mun voimani kukoistaa
ja soi minun soittoni täällä,
sinis laulujen laineilla käydä hän saa
ja kulkea kukkien päällä!



8.

Leikitäänkö? Leikitään.

Kisasilla kiistellään.

Ole sinä kissa, minä olen hiiri,

täss' on tanhumme piiri.

Hupsis! Ohi hurahdit.

Kupsis! Kohti kurahdit.

Joko tuli hirmu, joko tuli surma?

Ei, vaan huulien hurma.



9.

Olin kulkenut kukkaistarhat
ja lempesi lehdot nuo
ja hiljaa hiipien tullut
sydänkammios sisimmän luo.

Minä kuuntelin, kurkistelin,
minä katselin kallella päin,
ei kuulunut armahan ääntä,
niin läksin mä kotihin päin.

Niin itkien illan suussa
taas läksin mä kotihin päin —
kah, sieltähän impeni armaan
jo vastahan tulevan näin.

Voi, kuinka hän säikähti silloin
syyspuolaksi punastuen.

— „Mist' täältä te tulette, neiti?“

— „Tulen juurelta tuomien.“ —

— „Miks huulenne sinisnä värjyy?“ —

— „Siellä mustikoita ma söin.

Mut silmänne vesiss' on, herra?“ —

— „Minä oksahan itseni löin.“ —

Minä kuivasin silmäni, neiti
puri huulensa punaisiks,
minä kumarsin kohteliaasti
ja neiti niiasi, niks.



10.

Oi, suljehan silmäsi sirkkusein
ja luo'os kiini luomet,
niin näätkö sä vieläkin virran veen
ja tunnetko rannan tuomet?

Ma tahtoisin tuomien tuoksut nää
sun rintahas ijäiseksi
ja tehdä sun päiväs ja tehdä sun yös
sinivirtojen välkkeheksi.



11.

Nuku hetkinen impeni nuori,
nuku hiljaa hetkeä kaks,
niin teen minä tenhosoljen
unes valkean vartiaks.

Taon soljeksi toivoni kullan,
katinkultani kauneimman,
sydänhelmeni, lauluni helkkeen,
teen solkisen soreimman.

Se untesi ulpuja suojais,
sulot varjelis valkoiset.
Sen suullesi suutelen hiljaa.
Toki tuosta sa heränne et?



12.

Oi, muistatko vielä sen virren,
jota lapsena laulettiin,
kun yö liki ikkunan liikkui —
se virsi se viihdytti niin.

Se antoi rintahan rauhaa,
se uskoa unehen loi —
Jos muistat vielä sen virren,
nyt laula, laula se, oi!



13.

Hyi, kuinka sa impeni hymysit noin
ihan keskellä kerrontaas,
kun untes jo kentillä karkeloin —
hyi, miksi sä hymysit taas?

Vai arvaatko impeni armainen,
sa mille nyt nauroit, mille?
Sa nauroit umpuille nuoruuden,
elos haaveille hienoimmille.

Se hymy se herjasi hennointas,
se pyhintäs anteheks pyys.
Vai etkö sä tuntenut, rinnassas
miten silloin riemusi syys?



14.

Sa kuuletko laulua kummaa,
joka lemmikin lehdiltä soi? —
Oli kerran neitonen nuori,
joka kulki ja karkeloi.

Oli kerran neiti, mi nuorna
kevätpolkuja karkeloi,
niin tulikin vastahan syksy
ja sylinsä auki loi.

Voi, kuinka ne säikähti silloin
tien laidalla laulupuut,
voi, kuinka ne kuiskivat silloin
sinivuokot ja siskot muut:

„Varo syksyä, valkea neiti,
ja kummejas kuulekkin!“
Ei tyttö se kummeja kuullut,
meni syksylle sylihin.

Mut saipa ne siskot ja kummit
nenän kyynärän pitkän kai,
kun helmasta synkeän syksyn
kesän nousevan nähdä he sai —

Kesäpäivät kaunihit, vienot,
kuin kukkaset lemmikkein.
Sa kuuletko laulua kummaa,
jota sykkivi sydämein?



15.

Katsokaamme kauvan näin
silmän pohjaan, sielun pohjaan,
salaisille salmiloille
venhoni veikaten ohjaan.

Soudelkaamme kauvan näin
silmissämme, sieluissamme,
utuisilla ulapoilla
sotkina soudelkamme!



16.

Kuin kilpaa kulkuset soivat
ja kummasti loistavi kuu.
Kas, tuolta jo tuttu kirkko
yli kuusien kohoutuu.

Tuo tuolla on pappila, tuolta
näät Tuomelan kattoja
ja täällä on äitini hauta —
Miks vienosti värähdit sa?

Elä pelkää impeni nuori,
ei emo sua peloittais,
häll' oli niin lempeät silmät —
jo kirkkokin jäädä tais.



17.

Hän onneton rannalle uinui
 sinikellojen siimekseen
 ja kellot ne hiljaa keinui
 ja soitteli sormet veen.

Hän onneton rannalle uinui —
 käen kukkahun heräsi hän,
 hän ennen einettä kuuli
 käen kultien helkkyvän.

Hän onneton rannalle uinui —
 ja poikasen povessa ain
 nyt aaltojen sormet ne soittaa
 ja kellot ne keinuvi vain.



18.

Näkinkengät ne rannalla karskui
ja helisi heisipuut.

Kuka rantoja riemuten kulkee?

Niin kulje, kulje ei muut —

Siell' impeni armahin astuu
näkinkengillä keikuttain.

Häll' on niin valkea jalka,

sen kerran ma nähdä sain.



19.

Vait! Hän nukkuvi
nurmella.
Käkönen kukkuvi
kaukana.
Tuulokset vienot
tuomipuun
tuoksuja kantelee,
haavehet hienot
marjasuun
nauruja narrailee,
nauruja impeni nuoren.
Vait!

Vait! Hän nukkuvi
valveillaan.

Kesä se kukkuvi
kulmillaan.
Kesä se laihoja
tähkäpäin
täysin jo lakoilee,
lempi se kaihoja
kypsyttään
rintoja raukaisee,
rintoja impeni nuoren.
Vait!



20.

Elä pelkää impeni armas
suven murheita, suruja sen,
vaan itkeös iloja lemmen
ja kerkkiä keväimen.

Mitä kauniimpi kesän on aika,
sitä synkempi syksy on.
Siks niin minä syksyä pelkään,
oma perhoni onneton.



21.

Näin pääni kun helmahas painan
ja kun kuuntelen huountaas,
en tiedä, miksi sen vanhan
merimiehen mä muistan taas.

Kai siellä hän kotini alla
yhä valvovi yksinään,
ja kuusten hän hiljaa kuulee
yli huojuvan harmajan pään.

Ei ain ole töllissä tässä
hän istunut iltojaan,
hän kaukana syntyi ja kasvoi,
monen matkasi meren ja maan.

Hän ollut on oppinut herra —
niin kansan kaskut ne ties —
hän tehnyt on merillä töitä,
joita tee ei joka mies.

Syysmyrskyllä tänne hän saapui
yön ajona, yksinään.
Nyt kuusten hän hiljaa kuulee
yli huojuvan harmajan pään.

Nyt kuuset ne hiljaa kuiskii
yli vainajan valkopään —
Oi, tiedätkö impeni, miksi
taas muistan ma tarinan tään?



22.

Sua katselen silmin ma huikaistuin
kuni kaunista sateenkaarta,
sua silmäni sulkien muistelen kuin
meren laskija lehtosaarta.

Sua katson ma hiljaa henkien
kuin kuvaa äitini armaan
ja uskon, ett' enkelit lapsuuden
nyt lähellä liikkuvat varmaan.



23.

Jo lapset laivoja veistää,
jo karkelot kyliltä soi,
kevät laulaen lehtoja astuu
ja kumpuja kullervoi.

Suvituuli jo Suomehen saapui,
puki nuoriksi nurmet ja puut --
Oi, joutuos impeni nuori,
jo häitänsä viettävi muut!



24.

Oi poimikaamme, oi poimikaamme
tien varsien vaapukoita!
Kas, kuinka ne kauniina heloittaa!
Kas, kuinka ne viittoen vilkuttaa!
Kuka hennoisi heittää noita?

Oi poimikaamme, oi poimikaamme,
kesä kestihin kutsuvi meitä.
Ken ties, koska toisti me juhliitaan!
Pian synkeä syksy on peittävä maan
ja kylvävä kyyneleitä.

Oi poimikaamme, oi poimikaamme
nyt kerrankin kyllin siksi!
Oi, syökäämme hampahin syntisiin!
Oi, kootkaamme kourihin, helmoihin
nyt talvenkin tarpehiksi!



25.

Sua lemmin kuin soutava sotka
avovettänsä virran alla,
kun talvi jo lahdet ja lammet hyys
ja rantoja routivi halla.

Sua lemmin kuin kulkurikoira
sulosoittoa vierahan linnan,
min sävelet maantielle tunkeutuu
ja vellovi vyöryjä rinnan.

Ja koira se haukkuvi, hullautuu
ja se pyörivi, piehtaroi
kiel' ulkona ulvoen, vaahdossa suu —
Ja soitto se soi ja soi.



Yöperhonen nuori se nukkui
 lepän lehdellä yksikseen.
 Mut näkki se aaltoja souti,
 näki perhosen päällä veen.

Heräs äkkiä nukkuja hento —
 kas, laineilta laulua soi.
 Se rintahan riemukkaasen
 niin kummaa kaihoa loi.

Ja perho se lentää ja lentää.
 Mihin häipynyt hämyhyn lie.
 Mut näkki se aaltoja soutaa
 ja Ahdille anteja vie.



27.

Emo etsien huoneesta huoneesen käy,
mut häntä, oi häntä ei missään näy,
oi, minne äidin lintunen lensi?

He verhosivat ikkunat uutimiin
ja katu kuusenlehvillä peiteltiin.
Miksi, miksi on nyt kaikki niin hiljaa?

Oli sitten niinkuin kukkasilla kuljettu ois,
kuin kallista jotakin ois kantaneet he pois.
Oi, miksi kaikki ihmiset itkee?

Ne sanoi hänen matkalle lähteneen.
Mut miksi lapsen laskivat he yksikseen,
ma miks en hältä hyvästiä saanut?

Ja äiti se huoneesta huoneesen käy,
mut häntä, oi häntä ei missään näy,
oi, minne emon lintunen lensi?

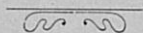


28.

Miks tuli mun äkkiä kylmä nyt?
On niinkuin päiv' olis päättynyt.

Häll' oli niin lämpimät kätöset.
Oi, ethän sä impeni pettänyt, et.

Oi, ethän sä jääksi mun muuttuvan sois?
Mut miksi sä kuitenkin läksit pois?



IV.

Metsätorpparin lauluja.

„Menen metsähän mäelle,
puhelen Jumalan puille.“

Kanteletar.



Metsätorpparin laulu.

Pois kirkolta ma muutin korpehen,
pois pienen metsälammen rannallen
ja talon tahdoin sinne rakentaa,
mut omin voimin, ilman auttajaa.

En kylää kutsunut ma talkoihin,
en käynyt luona papin, lukkarin
ma päivätöitä heiltä kerjäten
ja kauppamiestä miellytellyt en.

Vaan itse kaasin, veistin honkapuut
ja hankin sammaleet ja tarpeet muut
ja kesän kirvestä kun heilutin,
niin valmis syksyll' oli mökkikin.

Nyt etähällä metsätorpassain
ma yksin erakkona elän vain,
en kylän karkeloiss', en häissä käy
ja vierasta ei torpan tiellä näy.

Mut kesä-illoin peltoni kun nään
ja pellollani täyden tähkäpään
ja illan päivän yli lampuen
ja ranta-saunan savun rauhaisen.

Niin silloin tielle katson kaihoten
ja kulkijata sieltä vuottelen
mun kanssain nauttimahan onnestain
ja kera kylpemähän saunahain.

Mut eipä kuulu kulkijata vaan.
He eivät anteeks anna konsanaan,
kun kylää kutsunut en talkoihin,
vaan itse onneni ma rakensin.





✓ Terve, luonto!

Oi terve, suuri luonto taas,
sa tuhat-ilmeinen!

Ma lasken äidin-valkamaas,
ma vaivun vienoon huokunaas,
ma tunnen rintas aallot,
sa tuhat-rintainen.

Ma kauvan poissa ollut oon,
oi, äiti armahain,
ma jouduin tuulten taisteloon,
ma eksyin elon ahdinkoon
ja kääpiöiden maahan
kuin Gulliver ma sain.

Voi, kuinka tää on ihanaa,
kun ilmaa keuhkoihin,
kun nostaa taasen päänsä saa
ja seljän oikein ojentaa —
näät kääpiöiden maassa
käy köyryyn selkä suorinkin.

Tuo mulle voimaas äityein,
sa tuhat-rintainen
ja hengi henkes povehein,
suo sitä lauluin, kantelein
mun heikon heijastella
kuin peili tuhat-pintainen!





Hanget soi.

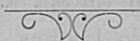
Hanget soi, hanget soi,
jo kevät yli kenttien tuulee.
Rintani lyö, rintani käy,
taas sieltä jo kuohua kuulee.

Hanget soi, hanget soi,
jo loppuvi talven valta.
Pyytehet pursuvi syömessäin
taas vuosien roudan alta.

Hanget soi, hanget soi,
ne Suomehen kevättä soittaa.
Toivo jo uus, usko jo uus
läpi murheeni muistojen koittaa.

Hanget soi, hanget soi,
ne soittavat Pohjan häitä.
Riemujen leivoset lemmestäin
jo laittavat laulunpäitä.

Hanget soi, hanget soi,
kevät saapuvi tuoksuvin tuulin.
Rintani lyö, rintani käy,
min jäässä jo olevan luulin.





Aamun toivossa.

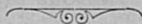
Mä heräsin aamulla aikaiseen,
soi sirkutus kumma mun korvissain
kuin pääskyjen karkelo päällä veen —
ja ma nousin ja katsoin ja hain.
Mut yö oli yllä ja yö oli alla
ja yö minun mökkini ikkunalla
ja kukkulan kuuset ne huokasi vaan
yli synkeän, syksyisen maan.

Mut sirkutus soi minun korvissain,
en kuullut ma kieltoja ystäväin,
vaan taivahan rantoja tarkastain
minä aamuni uskohon jäin.

Ja niin minä valvoin ja niin minä vuotin
ja aamuni nousevan koittohon luotin
ja taistelin lauluin ja kantelein
yön taistoja yksiksein.

Lien kauvan jo kaihoten vartunut näin,
on ammoin jo riittänyt mökkini lies
ja aamunkin aik' olis mielestäin —
vaikk' kenpä sen tarkkahan ties!
En tiedä, onko vierinyt vuos eli hetki,
tai ehkä kohta lopussa on elämäni retki
ja aamu se viipyvi, viipyvi vaan,
ties koittaako koskonkaan.

Mut sirkutus soi minun rinnassain
ja ilmassa lehtojen tuoksua on,
pian päivä on koittava, pilvi se vain
lie peittänyt auringon.
Sen sieltä ilmi loihdin ma silmin ja korvin,
sen veisaan ma virsin ja toitotan torvin
ja tulla sen täytyvi, aamuni sen,
kun valvon ja rukoilen.





Tälläpä pojall' on —

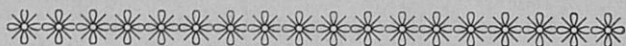
Tälläpä pojall' on kulta jo tietty
ja kulta kuin apilan kukka,
huuli joll' on kuin mansikan marja
ja silmä kuin sametin nukka.

Tälläpä pojall' on anturakengät
ja kello, mi käypi ja kukkuu —
Vuotahan tyttöni, kyllä mä joudun,
kun vaan äitisi nukkuu.

Tälläpä pojall' on välkkyvä varsa
ja karhun talja on reessä —
Vuotahan varsani, kohta sa välkyt
pappilan kuistin eessä.

Tälläpä pojall' on mökki jo valmis
ja kuokittu sarkaa kaksi —
Sinne mä tyttöni, tyttöni noudan
lautsojen laulelijaksi.





Tuntemattomille tutuille.

Kun Herra vielä taiteen talttaa käytti
ja maailmoita, maita loi,
kun taivaan vahvuudet hän tähdin täytti,
maan ihanuudet unelmoi,
niin kuvat nousi ja kuvat vaipui
ja aatteet aineessa heijastui,
ja aine totteli, tahdas taipui
ja värit sointuhun seijastui.
Näin ihmemuotoihin, muodon alle,
loi Luoja sielunsa maailmalle.

Loi laulun laaksot, alpit, aatevuoret,
loi vihan virrat vaahtosuut,

loi rantamille rauhan lehdot nuoret
ja antoi armon öljypuut,
loi linnut puihin, loi tarutarhat,
loi ihmelähteet iloineen
ja surun hattarat, toivon harhat
ja kaaret kaunihit kyynelveen.
Ja kaiken kauniinsa viimeiseksi
loi ihanne-uskonsa ihmiseksi.

Näät hänkin uskonut ol' unelmoihin
ja halki aikain harmajain
ain aattehensa lensi aamun koihin,
mi nousi kaukaa kangastain.
Hän nähnyt vuossadat suurta unta
-ol' sankar'heimosta sankar'maan,
-ett' eläis kaukana kansakunta,
mi hänet tuntisi kokonaan,
mi kuulis Herransa hellän kielen,
mi tajuis miettehet taaton mielen.

Hän katsoi. Luonto lumo-äänin soitti,
toi kauneutensa kasvun muut,
maa kukki, meri aaltos, päivä koitti
ja vierä virrat vaahtosuut.

Mut vait ol' ihminen, vait ol' kansa,
maan herraks luotu ol' orja maan,
ei kuullut laaksojen lintujansa,
ei nähnyt kukkien kumpujaan,
sen silmät täynn' oli maata, multaa,
sen sydän syttä, sen korvat kuitaa.

Hän katsoi. Murhe Isän silmän kasti,
soi Herran huokaus kautta maan.
Se soi kuin kuolinkello raskahasti,
se hautas haaveet kuolemaan,
se Tuonen rannalle toivot soitti,
se itki multahan ihanteet;
ja meri aaltos ja päivä koitti
ja kukki kummut ja vierit veet.
Mut koskaan uskottu unelmoihin
ei sitten täällä, ei aamun koihin.

Käy maassa laulu, että vielä voisi
nuo vainaat nousta haudoistaan,
kun kuka suurta unta unelmoisi
taas sankareista sankar'maan,
kun Luojan toivehet toisen kerran
maan päällä toivoa tohtis ken

ja taasen uskoa uneen Herran
ja elää uskonsa eestä sen.
Mut kenpä, kenpä se lauleloihin
tääll' enää luottaa ja aamun koihin?





Päivän laskiessa.

Muistatteko, kuinka muinoin lassa
talvihämyn tullen ikkunassa
istuttihin kanssa siskojen
syvään tuumien ja tutkien?

Muistatteko, kuinka metsän rantaan
päivä vaipui niinkuin aalto santaan,
jälkeen jäi vaan vaahtokuplat sen,
kultakuplat aallon kultaisen?

Muistatteko, kuinka kamalasti
silloin rusko päivän haudan rasti,
pilvet paloi, hehkui hattarat,
tulta hyrskyi taivaan rantamat?

Näytti kuin ois ollut meri siellä,
tulitulva, joka maata niellä
tahtoi — kas, se tänne vyöryvi! —
kas, jo tuolla kuusi leimahti! —

Muistatteko, kuinka toisihimme
silloin siskokset me painausimme,
kuinka hiljaa kuiskittihin vain
äänin värjyvin ja huohottain?

Ilmi kuiskittihin kammot rinnan,
aavistukset alta lammen pinnan,
untien harmaat pohja-usmat nuo,
joita nostaa Manan suuri suo.

Pelkäsimme toivotusta torven,
Herran vihan ääntä kautta korven,
idän päältä tuolta pitkäisen
leimausta hamaan läntehen —

Maa kun huojuis, taivas tulta löisi,
meri maata, tuli merta söisi,
ukkosena Herran uhka sois —
missä, missä silloin suoja ois?

Muistatteko, kuinka toisihimme
silloin siskokset me painausimme,
kunnes äiti armas valon toi
hämärään ja mieliin levon loi?





Salojärven joutsenet.

Ken rantamalle Salojärven käy,
kun aamu koittaa, ilta hämärtäy,
se veden päällä näkee välkkehen,
mi häipyä salmiloihin saarien.

Ne joutsenia Salojärven on.
Ne päiväks väistyy lehdon varjohon,
mut yö kun joutuu yli metsämaan,
ne ulapoille uivat laulamaan.

Niin kerrotaan, on ijäks onneton,
ken niiden laulun kerran kuullut on,
se päivät uinuu, yönsä unhottaa
ja kaipaa jotain, jot' ei koskaan saa.

Siks harvoin rantamalle järven sen
vain tulla tohtii joku hiipien.
Mut talvi-illoin kautta kaiken maan
näin järven joutsenista lauletaan:

Ol' ennen mökki järven rannalla.
Siin' yksin asui ukko uuttera,
pyys pyitä syksyt, talvet nuottaa loi
ja kesät purressansa pulikoi.

Hän ain ol' iloinen, vaikk' yksikseen,
ja muille altis, vilkas vierailleen,
hän köyhää auttoi, antoi omastaan
ja ohjas eksyneitä oikeaan.

Siks yli seudun häntä siunattiin.
Ja kun hän joskus sattui naapuriin,
kaikk' kansa kertyi ympär' istumaan —
hän usein silloin alkoi kertomaan.

Hän kertoi kauneudesta keväimen,
mi tullut taas ol' Salojärvellen,
hän kuvas rannan kukat, kuikat veen
ja metsän tapaukset tarkalleen.

Myös maista kaukaisista kertoi hän
ja kaupungeista, kansoist' etelän,
hän kaikki tunsu, vaunut valtojen
ja herrain herkut, riemut rikasten.

Näin kertoi hän ja kansa ihmeissään
se häntä katsoi, mielti mietteitään.
Mut aina laulujensa lopuksi
hän Salojärven rauhaa kiitteli.

Hän yksin eli. Vuodet kulki niin.
Vain harvoin vanhus sattui naapuriin.
Mut kerran häntä vierren viikkojen
kun nähty ei, niin käytiin mökillen.

Hän makas kuollehena majassaan.
Mut mökin alla hänen rannallaan
sous oudot linnut, suuret, valkoiset —
ne oli Salojärven joutsenet.

Ne varmaan aatoksia vainaan on.
Ne päiväks väistyy lehdon varjohon,
mut yö kun joutuu yli metsämaan,
ne ulapoille uivat laulamaan.

Ne laulaa turhuudesta taistojen,
ne kertoo kauneudesta keväimen,
ne rakkautta, rauhaa julistaa —
ne mielen valtaa, tempaa, tenhoaa.

Ja on kuin maassa koittais aika uus
ja viha väistyis, katois kavaluus,
kuin veljet yhtyis, sisko siskon saisi
ja yhteisvoimin voittoon astuttais.

Niin kerrotaan, on ijäks onneton,
ken niiden laulun kerran kuullut on,
se yönsä valvoo, päivät unelmoi
ja tahtoo jotain, jot' ei koskaan voi.



Elkää te rikkahat!

Elkää te rikkahat ihmetellä,
jos köyhän lapsi laulaa.
Köyhällä sydän suruja täynnä
ja laulu on köyhän rauha.

Elkää te rikkahat ylvästellä,
kun köyhän lapsi laulaa.
Kerran on vuodessa köyhän juhla
ja kekrinä köyhä nauraa.

Elkää te rikkahat rinnan tulla,
kun köyhän lapsi laulaa.
Saattaisi ilo mennä rikkahalta
ja köyhälle tulla kauna.

Elkää te rikkahat yritellä,
jos köyhän lapsi laulaa.
Köyhällä sydän on kipeä,
ja rikkaalla vain on kaulaa.





Legenda.

Kun Herra ynnä Pyhä Pietari
ne merta, maata muinoin matkasi,
niin kerrotaan, he kesä-illan tullen
myös saivat Suomenmaalle siunatullen.

He alle istahtivat koivupuun,
mi kasvoi kaltahalla salmensuun,
ja tavan mukaan pikku toraan jälleen
he joutuivat. Sen Pietar' alkoi tälleen:

„Oi Herra, mille maalle jouduttiin!
Mik' kansa, köykkyselkä, köyhä niin!
Maa karu, kallioinen, pellot pienet,
ei muuta hedelmää kuin marjat, sienet!“

Mut Herra hiljakseen vain hymyili:
„Voi olla, maa on karu, kylmäki,
ja vilja kasvaa voisi vikkelämmiin,
mut kansa, sen on sydän kaunis, lämmin.“

Näin lausuin Herra hymyi hiljakseen.
Ja katso! Kumma hohde peitti veen,
suo kuivi, korpi kaatui, metsä aukes,
ja vainiolta roudan valta raukes.

Pois Herra kulki kanssa Pietarin.
Mut kerrotaan, kun illoin kesäisin
sa istut koivun alla, on kuin täällä
viel' liikkuis Herran hymy vetten päällä.





Nuorten usko.

Näin unta, että oli suuri maa,
mi päivän alla aaltos vainioina,
ja nurmet nuoret taivaan rannan taa
ne kukki kunnahina, laaksoloina.

Näin unta, että virroin vahtosuin
maan kaiken halki kaikui kevään valta
ja virran vieret tuoksui tuomipuun
ja savut armaat nousi puiden alta.

Näin unta, että valkomajoissaan
siell' asui suuri, suora, ylväs kansa,
niin kuulu kunniastaan, tarmostaan
ja vapaa, terve, täysi tavoiltansa.

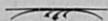
Sen kansan aatos tulta salamoi,
sen tunne tuoksui suvi-aamun lailla
ja kiurun lempenä sen kieli soi
ja mieli päilyi niinkuin kaste mailla.

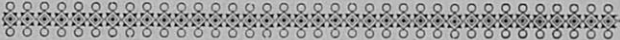
Ja maassa siinä laulu sääsi lain
ja taide hallitsi ja tieto johti
ja tuomioita jakoi tunto vain
ja sääli syytöksien ponnet pohti.

Ja itse totuus oli usko maan
ja oma sydän oli kirkko kunkin
ja Luoja oli luodun hyve vaan
ja työt ne rukoili, ei messut munkin.

Näin unta, että oli suuri maa
ja maata suurta asui suuri kansa.
Se maa se oli niinkuin Suomenmaa,
sen kansan nimi soi kuin Suomen kansa.

Näin unta, että päältä tämän maan
nous maailmalle uuden aamun rusko.
Sen sinne nuoret nosti voimallaan —
ja nuorten voima oli nuorten usko.





Erakon hämmästys.

Ma olin maailmahan suuttunut
ja kyllästynyt kylmiin ihmisiin,
en heidän rientoihinsa puuttunut,
vaan yksin erakkona elin niin.

Tää maailma ol' eläintarha vaan
ja apinoita ihmishaamut nuo
ja onnen haave oli harha vaan
ja elon taival suuri korpisuo.

Mut kuinka kerran seuraan hienoston
taas sitten mennä päätin kuitenkin.
Tok' ensin hankin eläinnaamion,
ja apinaksi aivan pukeusin.

Niin saavuin suureen juhlasalihin
ja tungoksehen frakkiherrojen
ja puoleen kumpahankin tervehdin
ma kättä puristain ja hymyillen.

Kuin muutkin kuljin sekä keikaroin
ja mairitin ja häntää heilutin
ja herrain kanssa veljenmaljat join
ja hamekansoa ma hakkailin.

Mut sitten alkoi minust' tuntumaan,
ett' täytyy lopettaa jo leikki tää:
He verraksensa luulee minut vaan
ja se on sentään vähän ilkeää.

Niin erään heistä kutsuin kuiskuttain
ma syrjähän ja lausuin: „Erehdyt,
kun apinaksi minut luulet vain.“ —
Ja pois ma naamioni heitin nyt.

Hän ensin hämmästyi, se totta on,
mut hetkeks vaan — ja kohta hymyillen
hän kasvoiltaan myös otti naamion:
Kas kummaa, hänkin oli ihminen!



V.

Kesämuistoja.

„Ei nyt enää, ei nyt enää kesämarjat auta.“

Suomal. kansanl.



Metsäpuro.

Kevät joutui, metsäpuro paisui,
vaahtopyörtehissä vedet kiiti,
aallot vallatonna leikki, telmi,
rannan kaarteet kaikki huuhtoellen;
kuuset katsoi kummastellen tuota,
hongat varoitteli vakavasti.


Miksi niin on tummaa vesi sulla —
mietin usein puron partahalla —
vesi tummaa, vaahto valkeata,
loiske laineiden niin kumman lieto?

Siksi niin on tummaa vesi sulla,
tulet sydänmailta, hallanmailta,
siksi on vahto sulla valkopäistä,
kevättöiveita kun kansan kannat.

Mutta mistä loiske kumman lieto?

Puron partahalla, kunnahalla,
siell' on kullan koti kuusten alla,
sieltä sivumennen laulut kuolit,
laulut liedot, nuoret nuoren rinnan —
sieltä lie tuo sinivuokko myöskin,
jonka aallot tänne mulle tuovat.





Aamutunnelma.

Kuin välkähti huomenen kultainen koi
läpi haavanlehtien keväisten,
niin lensit luokseni, immyt oi,
läpi unteni lehtojen leijaillen.

Kuin lehvältä rantaman raidan vain
yön kyynel läikähti kalvohon veen
suven suloja hetkisen heijastain —
niin lensi mun lempeni riemuineen.





Soita somer, helkä hiekka!

Suvi-illan suussa impi
astui virran vieremää,
kuuset kuiski, laine loiski,
tuoksui nurmi nukkapää.

Sorsat kaislikossa souti,
kalaparvet karkeloi,
tuomilehdon lentosuukot
vastarannan tuuli toi.

Ilakoiten impi kulki
rantamata virran veen,
somer soitti, hiekka helkki
alla Annin askeleen.

Suven vienot vihkilaulut
kaikui munkin mielessäin,
kun ma virran äärtä kuljin
armas impi vierelläin.

Soita somer, helkä hiekka,
laula laine huoleton,
ilakoitse impi nuori! —
lyhyt Suomen suvi on.





Kuusi ja lähde.

Kerran kesä-iltamalla
kanssa Allin armahain
istuttihin kunnahalla
kuherrellen kaksin vain.

Lähde läksi kummun alta
puhtahana pulputen,
mutta lähteen rantamalta
kasvoi kuusi kaunoinen.

Vienosti kun illan tuuli
lehviä sen tuuditti,
tuulen huminassa kuuli,
kuinka kuusi kuiskasi:

„Oi, sa lähde armahani,
kuinka sua lemminkään!
Siksi näin sun oksillani
varjoon peitän vehreään.

Vilppahalla veellä aina
juottelet sa juureni,
että lehvät voimakkaina
taivahalle nousisi.

Illoin tuulten uinuessa
nukun vienoon loiskinaas,
hiljaa aamun auetessa
laulus herättää mun taas.

Ja kun kanssa syksytuulten
taasen käyn mä painimaan,
silloin kuiskees vienon kuulten
tuosta voimaa utta saan.“

Noin se kummun lähtehelle
kuusi kuiski lempien.
Kohta kuultiin kuusoselle
laulavan nyt lähtehen:

„Oi, sa suuri sulho siellä,
kuinka sua lemminkään!
Siksi laulan riemumiellä
yöt ja päivät yhtenäin.

Mistä tuulissäissä mulla
turvaa muuten olla vois,
ellei suojaxeni sulla
varjo-oksat vankat ois?

Illoin tarut kummat vasta
lehviltäsi mulle soi
tuolta kaukomaailmasta,
jot' en itse nähdä voi.

Mutta vaikka ainiaaksi
jäänkin maahan pieneksi,
sinä vartut voimakkaaksi —
siinä onkin onneni.“

Hiljaa tuuli illan henki,
hiljaa lauloi loiske veen,
ja he kuiskas kumpainenki
hyvää yötä toisilleen.





Kuljin kerran läpi honkaholvin —

Kuljin kerran läpi honkaholvin,
risut, puiden oksat peitti tien,
avojalkani mun vuosi verta,
tuota huomannutko silloin lien!

Tie se vei mun kahden kuusen alle,
kahden tumman silmän poltteesen,
siellä taivas kaksi valaa kuuli
sykkiessä kahden sydämen.

Palatessain — aamun koittaessa —
tunsin tiellä risut, oksat jo,
mut en tuntenunna, kuinka sydän
verta vuosi, kärsi angervo.

Joutui sekin päivä, jolloin tunsin
tuskalla ma pistot sydämen,
tunsin rinnan riehut, poltot tunsin —
neitoani tuntenut ma en.





Kylätiellä.

Noin poikajoukko se vallaton
kylän reuhasi raitiolla.

— „Kas, kasvitarhassa tyttö on!“ —

— „Mun rauhassa suokaa olla.“ —

— „Elä huoli, solmia meille vaan
pari morsiusseppeleitä

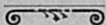
ja sitten me lähtähän tanssimaan!

— Kas, mistä on kyyneleitä?“ —

— „Mun äitini kuollut on äskettäin,
hänet eilen hauta jo sulki

ja hälle mä solmian seppeltäin.“ —

Pois poikaset hiipien kulki.





Miksi suree kummun kuusi?

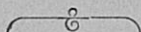
Kasvoi kummulla kuusi tuores,
tuoksuten, kukkapäin,
tuulten tuudussa päivät leikki,
tuskin uinahti tyynin säin.

Kerran lehvälle kuusen lensi
illalla sirkkunen,
lauloi lauluja lemmen nuoren,
kertoi kaihoja keväimen.

Hiljaa laulua kuullen laski
kuusonen kukkapään,
hiljaa, hiljaa sen oksat painui,
eikä leikkinyt lehvätkään.

Aamun tullessa laulaen sirkku
lehvältä lensikin.

Hiljaa surren kuusen oksat
jäivät vain yhä painoksiin.





Syystunnelma.

Teit oikein ystävä ainoo,
kun luotani läksit pois.
Sun rintasi nuori ja lämmin
mun rinnalla jäätynyt ois.

Kas, maantiellä kalpea kukka
lumipälvestä nostavi pään.
Mitä vuottelet kukkani vielä?
On aika jo painua pään.

Tuhat aatosta sieluni tunsi,
sen vaan minä muistaa voin:
Oli tielläni kuihtunut kukka
ja sen peitoksi lunta ma loin.



Eino Leino

on ennen julkaissut m. m. runokokoelman „Maaliskuun lauluja“
1:50.

„Kuinka hyvänsä, suomenkieli puhtaassa lyriikassa muodon täytelyyden, pehmeiden ja kansanperäisen soinnun puolesta ei ole koskaan aikaisemmin sillä lailla soinnut kuin hra Eino Leinon „Maaliskuun lauluissa“ lausuu Pohjolainen.

*Muita uusia runoteoksia, jotka Otava on
kustantanut:*

J. H. Erkkö.

Kullervo. Runomuotoinen murhenäytelmä. 3:75. Koruk. 5:25.

Aino. Viisinäytöksinen runoelma. 3:25. Koruk. 4:75.

Kuplia. Runoelmia. 1:—.

Ajan varrelta. Kokoelma runoja. 2:25. Koruk. 3:75.

Yrjö Weijola.

Haavoja Legenda. 1:25.

Pater Paulus. Ivailu. 1:25.

Suomennoksia: *Gustaf Fröding,*
Valittuja runoja. 1:50.

Oskar Levertin, Valittuja runoja. 1:50.

Severi Nyman.

Kotoisilla Rannoilla. Runoja. 1:50. Koruk. 2:75.

Suomennos *Viktor Rydbergin*
Grottelaulun. —:50. Koruk. 1:50.

Kasimir Leino.

Väljemmillä Vesillä. Kokoelma uusia runoja. 3:—. Koruk. 4:50.

Suomennos *Henrik Ibsenin* runomuotoiseen näytelmään
Brand. 3:50.

Frans Mikael Franzén.

Valikoima runoelmia. Suomennos. 3:—. Koruk. 4:—.

Alpo Noponen.

Urpua. Kokoelma runoja. 1:75. Koruk. 3:75.

Niilo Mantere.

Kevätuulahduksia. 1:75.

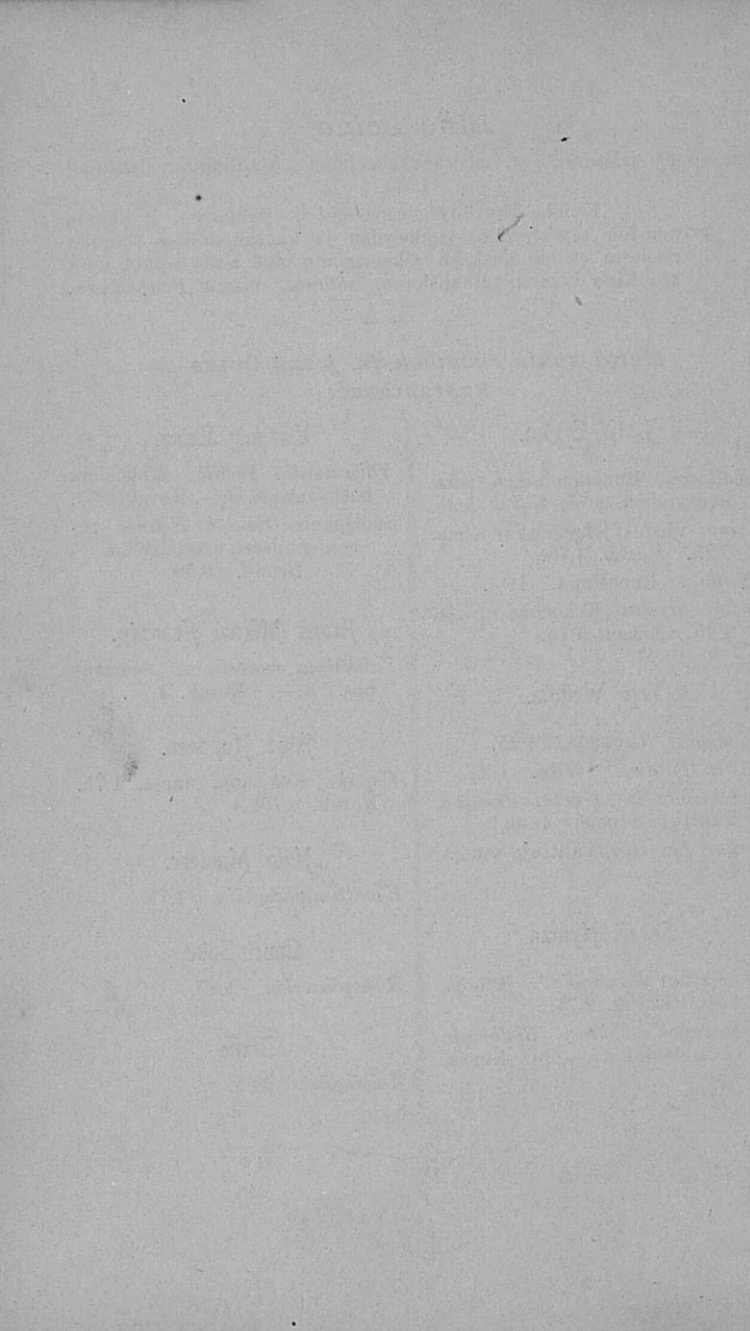
Lauri Soini.

Runopisareita. 1:25.

Irene.

Koivikossa. 2:25.





Ninta 2:50.